

BERT KRUISMANS EN PIERRE KROLL BUNDELEN HUN GRAPPEN

‘Dit is een luxecrisis’

‘Foert, non di dju!’ Onder die Vlaams/Waalse titel bundelen komiek Bert Kruismans en de Luikse cartoonist Pierre Kroll hun beste grappen en spotprenten over de regeringscrisis. Zelfs de koning kan er naar verluidt om lachen.

VAN ONZE REDACTEUR

WOUTER VAN DRIESSE

BRUSSEL | Weldoorvoede Vlamingen in maatpak en bontjas kijken in de zoo naar naakte Walen, als waren het aapjes. ‘Ze lijken écht niet op ons’, zegt er één. ‘Hou op met ze te voederen, verdomme!’, foetert een ander. Het is de eerste spotprent in *Foert, non di dju*, en ze zet al meteen de toon. Dit is humor op de pijngrens. Politieke satire op z’n scherpst. Elders in het boek: een argument waarom Vlaanderen Wallonië *toch* nodig heeft. ‘Waar moeten anders al die Vlaamse werklozen naartoe die zich in de Ardennen schuilhouden? Vroeger dumpte Vlaanderen zijn afval in het Waals-Brabantse Mellery, nu dropt het zijn werklozen in het diepe Wallonië.’ Het mag duidelijk wezen: *Foert, non di dju* mikt niet op politiek zeer correcte lezers. Of net wel? *Foert, non di dju* is een gezamenlijk project van Bert Kruismans en Pierre Kroll, de huistekenaar van *Le Soir* en *Mise au Point*, de tegenhanger van *De Zevende Dag*. (‘Ja, in Wallonië maken we nog televisie met tekeningen.’) Kruismans en Kroll bundelden op 96 pagina’s hun beste grappen en spotprenten over 332 dagen regeringscrisis. En door hun Vlaams/Waalse dubbelperspectief kunnen ze daarin behoorlijk ver gaan. Het boek is bovendien tweetalig Nederlands/Frans en verschijnt tegelijkertijd in Vlaanderen en Wallonië. Ook dat is uitzonderlijk. Het ruikt zelfs naar een statement. Dat is het ook, onwillekeurig.

GROOT GEBAAAR

‘Lachen verbindt’, zegt Bert Kruismans, en hij kan het weten. Hij toert al drie jaar door Wallonië met de comedyvoorstelling *La Flandre Pour Les Nuls*, en werd daarmee één van de bekendste Vlamingen ten zuiden van de taalgrens. Zo ontmoette hij vorig jaar ook Pierre Kroll, met wie hij al snel bevriend werd. Van het één kwam het ander, en van het ander: *Foert, non di dju*. De samenwerking kwam er ‘heel spontaan’, benadrukken de auteurs. ‘We wilden geen Groot Gebaar stellen door samen een boek uit te geven’, zegt Kruismans. ‘Dat is ook nergens voor nodig. Vlamingen en Frans-taligen lachen om dezelfde grappen over dezelfde politici. Dat blijkt elke keer bij mijn voorstellingen. Heel frappant. Heel veelzeggend, ook.’

‘We zijn verenigd in humor en in wanhoop’, knikt Pierre Kroll. ‘*On a tous le même désespoir amusé*. Zolang we samen kunnen lachen, maak ik me ook niet al te veel zorgen. Dit is een luxecrisis, we moeten daar eerlijk in zijn. In Libië en Syrië is politiek een zaak van leven en dood, hier is het hooguit iets tragikomisch. Goed, het is niet

VLAANDEREN / WALLONIE

- Ze lijken echt niet op ons.
- We hebben toch gezegd dat je moest ophouden met ze te voederen, verdomme!

Bert Kruismans. © gb Pierre Kroll. © pn

‘Dit land is verenigd in humor en in wanhoop’

altijd evident om de humor te blijven zien. Zeker als cartoonist niet. Een constitutionele crisis in één tekening vatten is al niet evident. Laat staan dat 332 dagen na elkaar proberen. Maar als dat je grootste probleem is als politieke cartoonist – als je niet moet inzitten met gevangenisstraffen en lijfstraffen en zo – ben je verwend. ‘Ik heb wel schrik dat het lachen ons op de duur toch zal vergaan’, zegt Kruismans. ‘Op dit moment behoren we nog tot de rijkste landen van Europa. In theorie toch. In de praktijk ruziën onze politici over geld dat er allang niet meer is. 15 miljard euro bevoegdheidsoverdrachten, allemaal goed en wel. Maar we moeten er wel 25 miljard besparen. En dan moeten we de vergrijzing nog zien op te lossen. Wat als dat tussen de Vlaamse en de Franstalige gemeenschap komt in te staan? Ik ben geen doemdenker – verre van –, maar daar houd ik echt mijn hart voor vast. *We ain’t seen nothing yet.*’

DE PYJAMA VAN ALBERT

Kruismans en Kroll willen met hun grappen en spotprenten ‘dedramatiseren’, benadrukken ze. Maar dat is in deze tijden van communautaire hoogspanning niet altijd evident. Bert Kruismans staat vanwege zijn succes in Wallonië bij veel Vlaams-nationalisten te boek als een slechte Vlaming. En Pierre Kroll wordt geregeld teruggesloten voor een cartoon. Elk jaar publiceert hij een album met zijn beste onuitgegeven en afgewezen tekeningen. Het is traditioneel één van de bestsellers in Wal-

lonië. Ook in *Foert, Non Di Dju* staat een tekening die *Le Soir* niet durfde te publiceren: N-VA-voorzitter Bart De Wever die de koning een revolver tegen de slaap houdt. ‘Te gewaagd’, vond de krant. ‘Af en toe heb ik ook een furieuze politicus aan de lijn. De ergste was Louis Tobback. Dat is al 15 jaar geleden, maar dat ben ik nog altijd aan het verwerken. Een scheldende Tobback, dat wens je zelfs je ergste vijand niet toe.’ Koning Albert kan de spotprenten van Kroll wel smaken. Ook al sloft hij er altijd ietwat levensmoe in rond in pyjama. ‘Ik heb ‘m een keer live getekend, en toen vroeg hij me: “Pourquoi les pyjamas?” “Omdat, Majesteit, ik compassie met u heb”, antwoordde ik. “De meeste Belgen van uw leeftijd zijn allang met pensioen. Ik weet zeker dat u nog erg dynamisch bent, maar ik vermoed dat u op uw leeftijd stiekem toch liever zou willen dat men u geen hele dagen komt lastigvallen.” De koning zei niets, maar begon te bulderlachen. Secondenlang. Grappig, want als ik over iets boze mails krijg, dan is het altijd over de pyjama van Albert.’

ONLINE

Meer cartoons op:
www.standaard.be/foert

Foert, Non Di Dju ligt vanaf 12 mei in de winkel voor € 9,90. (De Bezige Bij en La Renaissance Du Livre)